

ISSN 1684-9949

ВІСНИК

ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

2/2005

ЕКОНОМІКА

ВІСНИК
Тернопільської академії
народного господарства

Науковий журнал
Заснований у травні 1996 р.

The HERALD
of Ternopil Academy
of National Economy
The Scientific Magazine
Founded on May 1996

Випуск 2
квітень – червень
2005

Затверджено рішенням Вченої
ради ТАНГ, протокол № 9
від 28 квітня 2005 р.

Issue 2
April – June
2005

Зареєстрований Вищою атестаційною комісією України як фахове економічне видання
(Бюлетень ВАК України. – 1998. – № 2. – С. 44)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 5667 від 5 грудня 2001 р.

Головний редактор

Мельник А. Ф., д. е. н., проф.

Заступники головного редактора:

Кириленко О. П., д. е. н., проф.,

Ковальчук В. М., к. е. н., доц.

Редакційна колегія:

Дудар Т. Г., д. е. н., проф.,

Дусановський С. Л., д. е. н., проф.,

Литвин Б. М., д. е. н., проф.,

Дзюблюк О. В., д. е. н., проф.,

Крупка Я. Д., д. е. н., проф.,

Савельєв Є. В., д. е. н., проф.,

Гринчуцький В. І., д. е. н., проф.,

Недашковський М. О., д. ф.-м. н., проф.,

Сохацька О. М., д. е. н., доц.,

Фаріон І. Д., д. е. н., проф.,

Штефанич Д. А., д. е. н., проф.,

Юрій С. І., д. е. н., проф.

*Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат,
цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.*

*Відповідно до Закону про авторські права, при використанні наукових
ідей та матеріалів цього випуску посилання на авторів і видання
є обов'язковими.*

ISSN 1684-9949

© “Економічна думка” ТАНГ, 2005

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Іван БУЯН Економічне зростання: суть, соціальні передумови та наслідки	9
В'ячеслав КОВАЛЬЧУК, Михайло САРАЙ Базові теорії і моделі економічного зростання	27
Ірина ГЛАДІЙ, Михайло МАЙБРОДА Регіоналізація європейського простору і економічне зростання України	40
Роман БЕРЕЗЮК, Ірина МИХАЛЬЧУК Товароінноваційна детермінанта економічного зростання	53
Тетяна ВЕРГЕЛЕС Проблеми становлення вітчизняної моделі ринку праці та економічна динаміка	64
Анатолій СІРКО Стан і механізми залучення інвестицій у корпоративний сектор вітчизняної економіки	72
Владислав КОВАЛЬЧУК Структурна перебудова національної економіки та її зростання	86
Оксана ШИМАНСЬКА Міжнародні переміщення робочої сили і проблеми макроекономічної динаміки	95

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО МЕХАНІЗМУ

Ольга ДИШКАНТ, Мирослав ДИШКАНТ Фінансові аспекти інноваційної діяльності	104
Ольга ЗАКЛЕКТА, Марина ФРОЛОВА Важелі фінансово-кредитної підтримки розвитку малого підприємництва	111
Світлана БЛАГОДЄТЄЛЄВА-ВОВК Домінуючі цілі та цінності банку в контексті визначення мети його діяльності в глобалізованому світі	121

Лідія ШИНКАРУК

Тенденції розвитку чистих заощаджень та їх взаємозалежність
із споживанням основного капіталу 131

Галина ЗАБЧУК

Монетарні важелі впливу на економіку
в умовах розвинутих ринкових відносин 141

Надія РЕВЕНКО, Ганна ЗАПОРОЖЕЦЬ

Реформування житлово-комунального господарства:
проблеми і напрямки 148

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ

Володимир СИСОЄВ

Вибір постачальників за критерієм надійності постачань 157

Ольга ГАРАФОНОВА

Тенденції розвитку вітчизняних
інтегрованих корпоративних структур 163

Зоя ШЕРШНЬОВА

Ідентифікація суб'єктивних чинників впровадження
корпоративного управління в Україні 172

Григорій ДУДАР

Кооперація в системі молочарського бізнесу 181

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

Ніна ДОРОШ

Аудиторська вибірка для перевірок по суті 190

Зеновій ЗАДОРЖНИЙ

Управлінський облік доходів від операційної діяльності
будівельних підприємств 202

Григорій ДАВИДОВ, Наталія ШАЛІМОВА

Організація і методика проведення управлінського
аудиту грошових коштів 213

Наталія УРБАН

Принципи формування облікової політики
на малих підприємствах 223

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Марія ГРИГОРАК, Микола ДЕРКАЧ

Оцінка конкурентоспроможності інтегрованих об'єднань підприємств в умовах єдиного європейського простору 230

Олександр ПРУСЬКИЙ

Конкуренція євро-долара та можливості застосування золота у світовій валютній системі 238

Юлія ДУБИНЕЦЬ

Теоретичні аспекти ризику зовнішньоекономічної діяльності підприємства 245

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Олександра БЕЛЗ, Володимир ЮРИНЕЦЬ

Управління грошовими потоками фірми як чинник оптимізації структури капіталу 252

Олена ВІНОГРАДОВА

Особливості моделювання бізнес-процесів організації на принципах реінжинірингу 263

Наші автори

271

Annotation

274

До відома авторів "Вісника ТАНГ"

279

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Марія ГРИГОРАК, Микола ДЕРКАЧ

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІНТЕГРОВАНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЄДИНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ

Піднято питання оцінки конкурентоспроможності інтегрованих об'єднань підприємств. Запропоновано концептуальні підходи до оцінки конкурентоспроможності інтегрованих об'єднань підприємств. Систематизовано форми спільної діяльності учасників інтегрованих об'єднань підприємств за типами зв'язків між ними. Проведено аналіз факторів ризику, які можуть стати перешкодою для синергічних ефектів.

Процеси глобалізації та інтернаціоналізації світової економіки, формування єдиного європейського простору і загальноєвропейських економічних інтересів, сприяли виникненню та бурхливому розвитку інтегрованих корпоративних структур, і, зокрема, транснаціональних корпорацій, глобальних холдингів тощо. Перемогти в конкурентній боротьбі з такими суперниками можна тільки одним шляхом – створивши ефективнішу і повноціннішу бізнес-систему з єдиним центром прийняття стратегічних рішень, загальним баченням майбутнього, збалансованою системою цілей, ефективною організаційною структурою і ключовими бізнес-процесами. Аналіз становлення та розвитку інтегрованих структур в Україні свідчить про те, що цей процес часто відбувається стихійно, під впливом суб'єктивних факторів, без чіткої програми інтеграції і координації діяльності та врахування факторів зовнішнього середовища. Досвід, який було накопичено в умовах планової економіки щодо управління виробничими або науково-виробничими об'єднаннями, не завжди може бути використаний в умовах ринкових відносин та швидкозмінного зовнішнього середовища. Усе це робить проблему оцінки конкурентоспроможності підприємств особливо актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із корпоративного управління свідчить про те, що практика створення інтегрованих корпоративних структур значно випереджає теорію. Перш за все доцільно відзначити, що у сучасній економічній літературі немає однозначного трактування і загальноприйнятого терміну для

визначення об'єднання підприємств. Їх часто називають корпоративними або інтегрованими корпоративними структурами, конгломератами, інтегрованими бізнес-групами, метакорпораціями, диверсифікованими корпораціями, холдингами, диверсифікованими холдингами тощо [1–5]. Проведений аналіз організаційно-правових форм та організаційно-економічних форм об'єднань підприємств свідчить про значну “ерозію термінів”, тобто неоднозначні трактування і визначення організаційних форм об'єднань підприємств. Узагальнюючи різні трактовки і визначення корпоративних та холдингових структур, нами введено поняття інтегрованого об'єднання підприємств (ІОП) як сукупності юридичних осіб або суб'єктів господарювання, які ведуть спільну діяльність на основі договірних відносин або консолідації активів для досягнення спільних цілей. Таке розширене трактування дає можливість застосувати розроблені концептуальні підходи до вертикально або горизонтально інтегрованих об'єднань підприємств з різними організаційно-правовими та економічними формами господарювання.

Однією із проблем, пов'язаних із створенням і функціонуванням ІОП, є оцінка його ефективності та конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Як відзначають різні автори, зокрема [6–10], визначення ефективності інтеграційних процесів є складною методологічною і практичною задачею, оскільки деякі результати інтеграції мають якісний зміст, що ускладнює їх кількісний вимір. Крім того, синергічний ефект, як основна передумова доцільності інтеграції, погано піддається прогнозуванню, і на практиці не завжди вдається досягнути очікуваного результату.

Автор [7], узагальнюючи наведену в зарубіжній літературі і апробовану у світовій практиці методологію оцінки ефективності корпоративної інтеграції, описує різні підходи, зазначаючи при цьому, що цілісна методологія (теорія) оцінки ефективності інтегрованих структур поки ще відсутня. Тому, на нашу думку, наведені підходи на практиці необхідно використовувати в поєднанні, при цьому залежно від цілей інтеграції, особливостей макроекономічного середовища та інших умов, можна акцентувати увагу на той чи інший підхід.

Метою даного дослідження є розроблення концептуальних підходів до оцінки конкурентоспроможності інтегрованого об'єднання підприємств.

Сучасний європейський ринок характеризується переважанням пропозиції над попитом і високим рівнем конкуренції підприємств, що виготовляють однотипний товар. В цих умовах споживач надає перевагу конкурентоспроможнішому товару, – який на одиницю своєї вартості (ціни) задовольняє більше потреб і виготовлений на вищому рівні, ніж товари конкурентів. Тому створення інтегрованого об'єднання повинно сприяти підвищенню конкурентоспроможності товарів і послуг, що виготовляються як окремими учасниками (підприємствами), так і об'єднаною структурою в цілому.

Економічна доцільність формування ІОП підтверджується на сьогодні господарською практикою багатьох країн – як близького, так і далекого зарубіжжя. Однак, зрозуміло, що не кожне об'єднання підприємств забезпечуватиме

позитивний ефект з точки зору економічної ефективності об'єднаної компанії та конкурентоспроможності її учасників. У зв'язку з цим, важливого значення набуває проблема оцінки економічної ефективності інтеграції та конкурентоспроможності інтегрованого об'єднання підприємств.

Перш за все необхідно відзначити, що в умовах формування загальноєвропейського ринкового простору ключовим є поняття якості товарів і послуг. Для того, щоб вийти на міжнародний ринок, вироблена продукція повинна відповідати міжнародним стандартам якості. Але формальне запровадження системи якості і одержання міжнародного сертифікату на дану систему і продукцію може бути лише однією з необхідних, але аж ніяк не достатньою умовою забезпечення конкурентоспроможності продукції ІОП.

З огляду на сучасні проблеми розвитку економіки України ефективність інтеграційних процесів, перш за все, слід розглядати з точки зору динаміки витрат та обсягів виробництва підприємств на доінтеграційному і післяінтеграційному рівнях, від чого безперечно залежить і економічна стійкість учасників компанії, їх інвестиційні можливості, а отже конкурентоспроможність загалом. У зв'язку з цим, для оцінки ефективності інтеграції підприємств доцільно в першу чергу орієнтуватися на теорію фінансового менеджменту, яка дозволяє оцінити ефективність інтеграції з точки зору фінансово-економічної стійкості учасників компанії. Одним з результатуючих показників для проведення зазначеної оцінки є прибуток від реалізації продукції учасників об'єднання до і після інтеграції. При цьому доцільно наголосити, що йдеться про прибуток до оподаткування, оскільки цей показник більше відображає результат господарської діяльності підприємств. Хоча створення інтеграційного об'єднання може бути з метою мінімізації суми обов'язкових платежів, в тому числі в держбюджет.

Збільшення прибутку на післяінтеграційному етапі можливе за рахунок різних чинників, і, перш за все, за рахунок зменшення витрат, яке забезпечується використанням системи трансфертного ціноутворення в масштабах об'єднання, зменшенням трансакційних витрат підприємств та іншими факторами.

Як уже відзначалося вище, спільна діяльність учасників ІОП може мати 5 основних форм: виробництво, збут, закупівлі, технологія та інфраструктура. Ці форми визначають основні взаємозв'язки між підприємствами в межах об'єднання і є джерелами синергічного ефекту від спільної діяльності, і, відповідно впливають на конкурентоспроможність ІОП. Різні типи взаємозв'язків між учасниками об'єднання створюють потенційні конкурентні переваги і є найбільш ймовірними джерелами зменшення витрат після інтеграції підприємств, які вміщені в табл.1. Наведені в таблиці індикатори конкурентних переваг є одночасно показниками ефективності інтегрованого об'єднання підприємств. З іншого боку, не можна ігнорувати проблеми і ризики, які можуть стати перешкодою для досягнення синергічних ефектів від спільної діяльності підприємств. Навіть економія за рахунок централізації окремих функцій управління може виявитися недосяжною. Тому обов'язково необхідно виділяти і фактори ризику при спільній діяльності підприємств.

Таблиця 1

Індикатори конкурентних переваг інтегрованого об'єднання підприємств, які є джерелами зменшення і компромісу витрат

Типи зв'язків між учасниками ІОП 1	Форми спільної діяльності 2	Потенційні конкурентні переваги і джерела синергічного ефекту 3	Потенційні загрози і ризики, джерела пошуку компромісу витрат 4
Ринкові взаємозв'язки	Спільна торгова марка (бренд)	Зниження витрат на рекламу	Неузгоджені або суперечливі торгові марки
		Поліпшення іміджу товару	Збитки через наявність невіддаленого товару
	Спільна реклама і спільне просування товарів	Зниження витрат на рекламу і на просування	Використання різних медіа- або комерційних повідомлень
		Отримання знижок при закупівлі рекламної площі	Зменшення ефективності реклами із-за різниці між товарами
	Перехресні продажі товарів	Зниження витрат на пошук нових клієнтів	Суперечливий імідж товарів
		Зниження витрат на реалізацію товарів	Споживач змушений купувати надто багато товарів одної фірми
	Спільний відділ маркетингу	Зниження витрат на маркетингові дослідження	Неузгодженість позиціонування товарів
		Зменшення накладних маркетингових витрат	Різниця в поведінці споживачів
	Спільні канали збуту (спільна мережа дистрибуції)	Збільшення ринкової влади каналів і можливість покращення сервісу	Канал отримує більшу ринкову владу, ніж окреме підприємство
		Можливість придбання всіх товарів в одному місці	Канал не дозволяє одному підприємству розраховувати на основну долю продажу
		Зниження витрат на підтримку інфраструктури каналів	Використання спільного каналу призводить до погіршення відносин з іншими каналами
	Спільна сервісна мережа	Зниження витрат на сервіс	Відмінності в обладнанні і знаннях, необхідних для здійснення стандартного ремонту
		Використання передових технологій або більш щільна мережа пунктів надання послуг	Різні вимоги в часі надання послуг
		Більш ефективне використання ресурсів при випадковому попиту на послуги	Різниця в потребах споживачів

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
Інноваційно-технологічні взаємозв'язки	Спільні технологічні розробки	Зниження витрат виробництва або дизайну товарів (включаючи терміни проектування)	Технології залишаються незмінними, але підприємства мають різні проблеми їх освоєння
		Здатність залучити кращих співробітників для інноваційної діяльності	
		Прискорення освоєння нових технологій	
		Зниження витрат дизайну	
Фінансові взаємозв'язки	Спільний дизайн товарів, виготовлених за однією технологією		
	Спільна мобілізація капіталу	Збільшення інвестиційних можливостей, концентрація капіталу	Різні джерела фінансування
		Ефект масштабу інвестування	
		Можливість використання в «гарячих точках»	Різна ефективність інвестицій
Нематеріальні взаємозв'язки	Спільне використання капіталу	Задоволення контрциклічних і контрсезонних потреб в капіталі	
	Трансфер нематеріальних зв'язків	Передача «ноу-хау» зменшує витрати у порівнянні з його придбанням	Ризик захисту комерційної інформації
	Трансфер управлінських навичок	Краще використання трудових ресурсів	Різна управлінська культура на підприємствах
	Трансфер репутації	Репутація цілісної, надійної і якісної компанії підвищує ефективність функціонування об'єднання	Різна репутація у окремих підприємств
	Спільне підвищення кваліфікації персоналу	Зменшення витрат	Різниця в категоріях працівників і рівнях кваліфікації

Разом з тим багаторічний досвід свідчить, що компанії, які зосереджені на забезпеченні рентабельності або прибутку за рік, страждають на короткозорість. Типовими є ситуації, коли при наявності прибутку підприємство є неплатоспроможним, тобто не може погасити свої поточні зобов'язання, і, навпаки, маючи збитки, підприємство акуратно розраховується з постачальниками, працівниками, державою і кредиторами. Тому одержання прибутку не може бути критерієм успішності функціонування об'єднання підприємств.

На теорію фінансового менеджменту, як основний методологічний підхід до оцінки економічної ефективності інтеграції підприємств, можна орієнтуватися на перших етапах інтеграції, однак виходячи з необхідності оцінки довготермінової конкурентоспроможності учасників об'єднання доцільно також орієнтуватися і на підхід, що акцентує увагу на потенціалі взаємовигідних довготермінових відносин, так як тривала конкурентоспроможність об'єднання залежить від наявності потенціалу тривалої і стійкої кооперації, а резерви фінансової стійкості досягнуті у короткотерміновому періоді, можуть повністю себе вичерпати у довготерміновому періоді. Більше того, в деяких випадках необхідно орієнтуватися саме на підхід, що акцентує увагу на потенціал тривалого співробітництва, незважаючи на можливу незадовільну оцінку ефективності інтеграції у короткотерміновому періоді теорією фінансового менеджменту.

Виходячи зі світової економічної практики можна встановити, що критерієм ефективності підприємства є зростання добробуту власників (акціонерів, власників частки або паю), або, інакше, зростання вартості бізнесу. Це зростання може бути визначене як різниця між вартістю капіталу, який внесений власником при створенні підприємства, і вартістю цієї ж частки при її можливому продажу.

Показник ринкової вартості компанії реагує на будь-які зміни ситуації: зниження рентабельності випуску, погіршення платоспроможності, збільшення інвестиційного ризику, втрату конкурентної переваги – все це викликає зменшення ринкової вартості підприємства. У багатьох зарубіжних компаніях ринкова вартість бізнесу стала важливим об'єктом управління.

Згідно розглянутих публікацій (зокрема [8, 10]), існує три основні підходи до оцінки бізнесу або вартості компанії: доходний, ринковий та за активами.

Доходний підхід базується на допущенні про те, що вартість інтегрованого об'єднання може бути визначена як сума доходів, які воно приносить власникам, і застосуванні методів капіталізації та дисконтування. Він дозволяє розрахувати прогноз майбутніх вигід з урахуванням синергії та інвестиційну вартість компанії з урахуванням ризику. Ринковий (або порівняльний) підхід може бути реалізований методом публічної компанії-аналогу або злиття і поглинання. Підхід на основі активів передбачає коригування балансової або ліквідаційної вартості. Кожний із підходів має свої позитивні і негативні сторони. Вважається, що найбільш адекватним підходом до оцінки вартості бізнесу є доходний.

На нашу думку, для оцінки ефективності створеного або реструктурованого ІОП доцільно застосувати метод дисконтованого чистого грошового потоку, який адекватно відображає динаміку вартості компанії. Якщо вартість акцій об'єднання зростає в результаті запровадження нових технологій, покращення асортименту продукції, ефективніших процесів тощо, то це призводить до збільшення суми

грошових коштів. Крім того, чистий грошовий потік можна спрогнозувати на короткий або тривалий період. Цей показник буде відображати також довгострокову конкурентоспроможність ІОП з точки зору інвестиційної привабливості.

Таким чином, для комплексної оцінки ефективності і конкурентоспроможності інтегрованих об'єднань підприємств запропоновано комплексний підхід, який передбачає проведення оцінки ІОП на оперативному, тактичному і стратегічному рівнях з використанням методів аналізу фінансового стану підприємства, фінансового прогнозування, вартості компанії.

Запропоновані концептуальні підходи до оцінки ефективності і конкурентоспроможності інтегрованих об'єднань підприємств передбачають застосування сукупності методів економічної і соціально-економічної ефективності і розрахунок економічних, фінансових, технічних та інших параметрів конкурентоспроможності у різних часових інтервалах, з урахуванням можливих зміни умов зовнішнього середовища. При цьому вирішальними чинниками високої конкурентоспроможності ІОП в умовах єдиного європейського простору є конкурентні переваги товарів і послуг учасників об'єднання, нижчі сукупні витрати на створення доданої вартості, переваги над конкурентами щодо швидкості реагування на зміни попиту і зменшення логістичних витрат на доставку необхідних товарів споживачам, які впливають із спільної діяльності. Подальші дослідження будуть спрямовані на реалізацію запропонованих концептуальних підходів і розробку формалізованої процедури оцінки ефективності і конкурентоспроможності інтегрованих об'єднань.

Література

1. Сай В. М. Формирование организационных структур управления. – М.: ВИНТИ РАН, 2002. – 437 с.
2. Страхова Л. П., Бартенев А. Е. Корпоративные образования в современной экономике // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000. – № 6. – С. 25.
3. Малый толково-этимологический словарь иностранных слов. М., 1994.
4. Винслов Ю. Холдинговые отношения и правообеспечение их составления в России и СНГ (вариант содержания модельного закона о холдингах и комментарии к нему) // Российский экономический журнал. – 2001. – № 4. – С. 19–32.
5. Патюрель Р. Создание сетевых организационных структур // Проблемы теории и практики управления. – 1997. – № 3. – С. 67–83.
6. Портер Майкл Е. Стратегія конкуренції. Пер. з англ. – К.: Основи, 1998.
7. Якутин Ю. Концептуальные подходы к оценке эффективности корпоративной интеграции // Российский экономический журнал. – 1998. – № 5. – С. 71–81.
8. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств (організацій). – К.: ЦУЛ, 2003. – 186 с.
9. Кэмпбелл Э., Саммерс Лаос. Стратегический синергизм, 2-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 416 с.
10. Эванс Ф. Ч., Бишон Д. М. Оценка компаний при слияниях и поглощениях: Создание стоимости в частных компаниях. Пер. с англ. – М.: Альпина Паблишер, 2004. – 332 с.

Редакція отримала матеріал 15 лютого 2005р.

ANNOTATION

Ivan Buyan

Economic Growth: Core, Social Preconditions and Results

The article presents and specifies the core of economic growth as well as discovers its social preconditions and results. The author examines the peculiarities of macroeconomics dynamics of Ukraine. The work proposes the main ways to improve the process.

Viacheslav Kovalchuk, Mykhailo Sarai

Basic Theories and Models of Economic Growth

The article deals with the core of economic growth. The authors analyse its Keynesian and neoclassical models. The work proves optimum using of neoclassical models for maintaining stable economic growth and high level of national welfare.

Iryna Hladiy, Mykhailo Maibroda

European Area Regionalisation and Economic Growth of Ukraine

The authors analyse the European economic area architecture and determine the regional paradigm of global community. The article introduces recommendations concerning economic policy of Ukraine.

Roman Bereziuk, Iryna Mykhalchuk

Marketable Innovative Determinant of Economic Growth

The article substantiates economic, organizational and managerial decisions on mega-, macro- and mesolevels. They are able to make the marketable innovative determinant meaningful within modern economic development of Ukraine. Marketable innovative measures are viewed in the context of general innovative strategy of native economic development.

Tetiana Verheles

Formation Problems of Domestic Model of Labour Market and Economic Dynamics

The author focuses on the formation processes of domestic labour market. The article introduces its features and problems of functioning within transformation economy of Ukraine. The work proves that adaptation to "shocks" of labour-market in Ukraine is conducted due to the change of cost of labour and its duration, but not due to the employment growth.

Anatoliy Sirko

State and Mechanisms of Investments Attraction into Corporative Sector of National Economy

The article investigates theoretical and economic analysis of investment processes in a corporative sector. The work substantiates the ways and mechanisms of investment demands promotion of national corporations.

Vladyslav Kovalchuk

Structural Alteration of National Economy and Its Growth

The author investigates such conditions of stabilized economic growth as restoring the health of business activity, investment climate improvement in the country and creation of competition medium. The article presents the main trends of structural alteration of national economy in order to form an innovative model of economic growth. The author proposes mechanism elements of transition to innovative oriented economy, in particular in the spheres of education and science within Bologna process.

Oksana Shymanska

Foreign Displacement of Labor Force and Problems of Macroeconomic Dynamics

The article focuses on the peculiarities of foreign displacement of labor force concerning its structural characteristics (bolstering and deteriorating parts of external migration flow). On this basis the work analyses the influence of labor migration on macroeconomic dynamics of both countries-donors and countries-recipients of labor force. The author proposes the algorithm of calculation of countries-donors' losses in case of labor emigration.

Olha Dyshkant, Myroslav Dyshkant

Financial Aspects of Innovative Activity

The article analyses the problems of forming and introduction of intellectual property objects (the motive force of progress) into economy. The existing forms and methods of innovative activity financing are analysed. The article also substantiates the expediency of researches financing and introduction of scientific and technical elaborations through innovative funds net.

Olha Zakleka, Maryna Frolova

Levers of Financial and Credit Support of Small Business Development

The article analyses the credit resources of small business. The work introduces the institutional bases of its financial and credit maintenance. The authors substantiate the proposals concerning instruments improvement of financial and credit support of small business development.

Svitlana Blagodietielieva-Vovk

Dominant Targets and Values of Bank in the Context of Purpose Determination of its Activity in the World

The author investigates the problems of targets setting, values forming and sense determination of banks activity concerning cultural peculiarities of the countries in which they function. This is done in order to create cross-cultural dialogue and to overcome contradictions of globalization. The work also proposes the classification of the targets and values of a modern bank.

Lidiya Shynkaruk

Tendencies of Net Savings Development and Their Interdependence with Consumption of Fixed Assets

The article analyses the condition of net savings in Ukrainian economy during 1990-2003. The influence of fixed capital consuming on the net savings' level is shown; the necessity and the ways to improve the national net savings' condition are substantiated.

Annotation

Halyna Zabchuk***Monetary Levers of Influence onto Economy under Conditions of Developed Market Relations***

The article presents the final orientation of central banks monetary policy in the developed countries. The work also analyses the mechanisms of using monetary- credit policy instruments by central banks of the leading countries. The author investigates monetary instruments that influence on the industrial countries economy and draws the conclusion concerning the expediency of their using in Ukraine.

Nadiya Revenko, Hanna Zaporozhets***Reforming of Local Housing Authority: Problems and Ways***

The article deals with the problems of local housing authority (LHA) reforming within market transformations in Ukraine. The authors propose the improvement ways of legal and administrative systems of LHA. The structural and logical model of the branch reforming is offered.

Volodymyr Sysoyev***Choice of Suppliers after Reliability Criterion of Deliveries***

The article presents the choice task of a supplier after reliability of deliveries. Rational combinations of task optimization with expert estimation is found in order to reach an optimum decision while choosing a supplier. The author proposes the generalized index of reliable deliveries as well as offers the mathematical model for optimization of choosing a reliable supplier concerning different factors affecting the processes of products purchasing.

Olha Harafonova***Development Tendencies of National Integrated Corporative Structures***

The article presents the processes of forming and functioning of national integrated corporative structures. The author analyses the realization of strategic ways of business development within dynamic conditions of transformational economy. The work also investigates the reasons of low level of corporative sector development in Ukraine. The article adjusts the main tendencies of national enterprises amalgamation. The author concludes that it is necessary to create a legal basis to protect the rights of the state as a stockholder.

Zoya Shershnyova***Subjective Factors Authentication of Corporative Administration in Ukraine***

The article introduces subjective restrictions complex that cramp to introduce corporative administration both at the level of the state and at the level of a separate joint company. The author proposes the demands concerning joint company leaders as well as adjusts the main ways of scientific, methodical and practical researches in the field of corporative administration.

Hryhoriy Dudar***Cooperation in Milk – Processing Business***

The article investigates the economic notion "cooperative" and the problems of erecting and development of cooperation in milk – processing business of EU countries. The

author suggests possible levels for domestic cooperative structures in milk – processing business with the purpose of combining economic interests throughout the whole range of milk – processing enterprises under market conditions.

Nina Dorosh

Auditor's Sample for Check in the Main

The article introduces different approaches and methods of auditing. The author proves the necessity of using of two alternative ways to variables choice: a sample average and differences estimation.

Zenoviy Zadorozhnyi

Administrative Income Book-keeping in Building Enterprises Activities

The author describes the improvement ways of primary and synthetic income book-keeping in building enterprises activities. The article proposes some amendments to legal documents concerning the book-keeping.

Hryhoriy Davydov, Nataliya Shalimova

Organization and Methods of Administrative Auditing of Money Resources

The authors substantiate the necessity and importance of money auditing. The article investigates the purpose, tasks and general approaches to different kinds of auditing. The work analyses the proposed ways of money auditing, their advantages and disadvantages. The authors determine the perspectives of further intelligence.

Nataliya Urban

Accounting Policy Principles at Small Business

The article presents the criteria of economic and legal definition of small business. The author investigates the influence of organizational principles on accounting policy as well as works out the offers concerning their forming.

Mariya Hryhorak, Mykola Derkach

Competitiveness Evaluation of Integrated Amalgamations within European Area

The article discusses the competitiveness evaluation of integrated amalgamations. The authors propose the conceptual approaches to the evaluation. The work adjusts the amalgamations forms after connections between them. The authors analyse the risk factors that may cramp synergic effects.

Oleksandr Pruskyi

Competition of Euro-Dollar and Possibilities of Application of Gold in World Currency System

The article considers the questions concerning modern processes in the world currency markets. The work investigates the factors, which affect the correlation between leading world currencies – a dollar and euro. The author pays much attention to influencing of course vibrations on economic indicators of the developed countries. The analysis of progress trends of international currency market is conducted. The prospects of gold are separately considered as a possible mean of international calculations in the context of regional currency integration.

Yuliya Dubynets

Theoretical Aspects of Risk of Foreign Economic Activity of Enterprise

The article analyses the theory and practice of risk minimization. The work proves the vitality and expediency of working out of risk controlling mechanism in the modern conditions of economy. The author proposes to introduce risk-management into economic subjects' activity.

Oleksandra Belz, Volodymyr Yurynets

Money Circulation Management at Firm as a Factor of Capital Structure Optimization

The article describes the reasons of two contrastive theories existence that concern the forming possibility of optimum capital structure. The authors propose the approach to optimum structure forming based on money circulation management.

Olena Vynohradova

Modelling Peculiarities of Business Processes Organization after Reengineering Principles

The author describes the business processes and emphasizes "inner" and "external" modelling of business. Using of a net model is the most effective (considering time indices). The article analyses the model and shows the potential of the business. The author determines the changes processes and their results.

Наукове періодичне видання

**ВІСНИК
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА**

Науковий журнал

*Випуск 2
квітень – червень
2005*

Редактор-коректор *М. Й. Баліцька*

Технічний редактор *Л. Ф. Щербак*

Комп'ютерна верстка *Л. Я. Безушко*

Дизайн обкладинки *М. М. Юрків*

Підписано до друку 6.07.2005. Формат 70x108 1/16.
Гарнітура Times і Arial. Папір офсетний. Друк офсетний.
Обл.-вид. арк. 26,2. Умовн.-друк. арк. 24,6.
Тираж 300. Замовлення № 19.

Віддруковано у видавництві ТАНГ "Економічна думка"
46004 м.Тернопіль, вул. Львівська, 11
тел./факс (0352) 43-24-40; тел. (0352) 43-22-18.
E-mail: edition@tane.edu.ua

Обкладинку виготовлено в друкарні ТОВ "Гал-Друк"
46006 м. Тернопіль, вул. Бродівська, 44
тел. 52-05-63.